

85
M^r
TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

Museum 't Nieuwhuys Hoegaarden

ALPAIDIS

DRIEMAANDELIJKS 4/86

DHR. GUILLY A
NIEUWSTRAAT 35
3320 HOEGAARDEN

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
H. VAN IERUM
MARQUISSTR. 44 1140 BRUSSEL

22^e jaargang

aflevering 85
nummer 4

1986

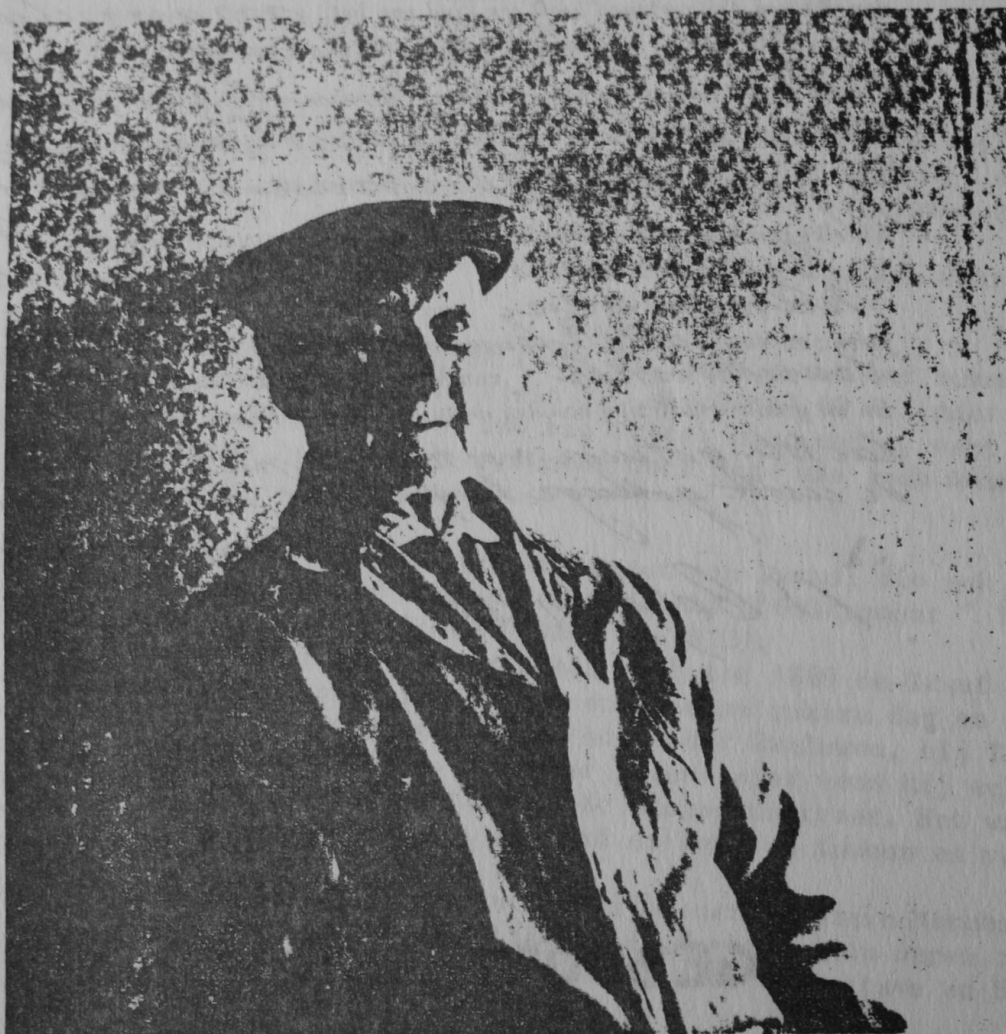
alpaidis

inhoud:

- 1986 30 jaar later : een terugblik
Hubert Bessemans
- Het Schrikbewind te Hoegaarden

Hubert Bessemans

1864 1966

1986 30 JAAR LATER

een terugblik

18 October
Bessermans
Hubertus
N° 11.

Het jaer achttien honderd vier en zestig, den negen en twintigsten der
maend October, ten een ure vanmiddag, is voor ons Burgermeester
Ambtenaar van den Burgerlyken Stand der gemeente Runkelen, provincie
Limburg, verschenen Henricus Bessermans, oud

veertig jaar, diens huwelijk te Sint Erasmus woonachtig

denwelke aen ons vertoond heeft een kind van het mannelijk geslacht,
op gisteren geboren, ten elf ure des avonds, van hem

deklaraant en van Anna Maria Evens, zijne
vrouw, te Runkelen verblyvende, en welk kind
hy geeft den naam van Hubertus

At welcke verklaring en vertooning gedaen zyn in tegenwoordigheid van Petrus
Bessermans, woonachtig te Runkelen

manwerker van beroep, oud drie en veertig
jaren; en van Guilt Bessermans, woonachtig te Runkelen
manwerker van beroep, oud twee en veertig jaren.

En na gedane voorlezing aen den deklaraant en de getuigen, hebben hy en den
aen wte getuige verklaard niet te kunnen afschrijven
de wte getuige heeft met ons getekend.

1) Bessermans A. Dipt.

GEBORTEAKTE

In 1964 werd Hubert Bessemans, te Hoegaarden als "Eeuweling" op plechtige en luisterrijke wijze gevierd, met een Te Deum in de St. Gorgoniuskerk, receptie ten gemeentehuize, prachtige stoet met praalwagens, volksspelen, Bruegelkermis en kleurrijk vuurwerk te Klein Overlaar.

Maar wie was deze honderdjarige eigenlijk ?

Hij werd geboren te Runkelen bij St. Truiden op 28 oktober 1864 om 11 uur 's avonds, als zoon van Henricus Bessemans, dienstknecht te St. Truiden (° Runkelen 29.3.1824) en Anna Maria Evens uit Peer en kleinzoon van Petrus Bessemans (° 1791) dagloner te Runkelen en Anna Maria Knaepen.

Hij had twee broeders en twee zusters te weten :

- Petrus Alphonsus ° Runkelen 28 oktober 1860
- Maria Ludovica ° Runkelen 27 december 1867
- Joannes Josephus ° Runkelen 22 juli 1870
- Marie Melanie ° Runkelen 21 februari 1873.

Bare ... zoals hij werd genaamd is nooit veel naar de school geweest.

De schoolmeester heeft dikwijls tevergeefs op hem gewacht, want Bessemans hieldgeweldig veel van haagschool. Nochtans kon hij lezen en schrijven en vlot rekenen als het er op aan kwam.

Reeds vroeg ging hij naar het Seminarie van St. Truiden waar hij koster werd tot aan zijn 19e jaar.

Dan moet hij naar de loting en trekt er zich in met het nummer 156, maar wordt afgekeurd omdat hij te klein is, slechts 1,60 m., maar later groeide hij tot 1,84 m. Dit voordeel had hij echter niet nodig, want zijn broeder Petrus had reeds legerdienst vervuld. Doch Bare was toch maar eens gegaan om te zien hoe een loting gebeurde.

Rond 1885 werkte hij als knecht bij Graaf van Duras, die ook heer was van Runkelen (dit was Adrian Eugene Paul Victor d'Oultremont ° 1828 en gehuwd met Valérie Françoise de Copis ° 1833 + 1913).

Hij had er een karig loon, maar bleef toch tot 1889 de Graaf trouw dienen. Toen besloot hij zich te verbeteren en kwam op zekere dag te voet in Hoegaarden aan. Hij vond werk op de hoeve der Zwaluwen, bij Theophile Collaert, aan de Grote Brug. Een paar jaren later werd hij echter paardenknecht op het pachthof Coenegras in de Stoopkensstraat. Het was Juffrouw Fanny die hem had aangeworven. Hij had er kost en inwonen en verdiende 400 fr. per jaar.

Die tijd ging "Bare" op 't Smisveld vrijen met Stefanie Marchal, met wie hij op 31 december 1892 in het huwelijk trad. Hun getuigen waren : Josephus en Alphonsus Bessemans, zijn broeders en Gustave en Henri Marchal, haar broeder en oom.

Stefanie Marchal werd te Hoegaarden geboren op 20 mei 1865 als dochter van Louis Marchal, dagloner en Anne Marie Godefridi.

Hij vestigde zich in een nederig huisje in een nauw straatje van Klein Overlaar. Zij kregen vijf kinderen :

- Corneille Henri ° 1893
- Gustave ° 1896
- Elvire ° 1898
- Joseph ° 1901
- Henri ° 1903

ACTE DE MARIAGE, N° 32

Le présent acte est noté dans le livre du mois de Decembre à Neuf heures du matin, devant nous
 Officier de l'Etat civil de la commune de Longueville
 Lequel, en vertu de son pouvoir, Province de Brabant, et en la maison commune dudit lieu, sont comparus en séance publique : Hubert
Dessemmes né à Bunckelers le vingt huit Octobre mil huit cent vingt quatre comme
 son acte de naissance en produit, domestique, Domicilié à Hougarede, fils
 de Henri Dessemmes âgé de vingt huit ans, cultivateur, Domicilié à Bunckelers
 et consentant au présent mariage et d'Anne Marie Evens d'ici d'ici à Bunckelers
 le vingt quatre Octobre mil huit cent vingt quatre comme son acte de naissance en produit
 Et Mathias Marshal né à Hougarede le vingt quatre Octobre mil huit cent vingt quatre comme son acte
 de naissance en produit, journalier, Domicilié en cette commune fille
 de Louis Marshal âgé de vingt quatre ans, journalier, et d'Anne Marie Garfud
 âgée de vingt un ans, sans profession, tous deux Domiciliés à Hougarede en présents
 et consentant au présent mariage. Les futurs époux ont déclaré qu'ils n'ont pas
 contracté de conventions matrimoniales.
 Lesquels nous ont requis de procéder à la célébration du mariage projeté entre eux, et dont les publications ont été faites devant la principale porte de notre maison
 commune le dimanche onze Decembre courant à neuf heures du matin.

Aucune opposition audit mariage ne nous ayant été signifiée, faisant droit à leur réquisition, après avoir donné lecture de toutes les pièces ci-dessus mentionnées, ainsi que du chapitre six du titre du Code civil intitulé du Mariage, nous avons demandé au futur époux et à la future épouse s'ils veulent se prendre pour mari et pour femme; chacun d'eux ayant répondu séparément et affirmativement, nous déclarons, au nom de la loi, que Hubert Bessemans et
Méphanie Marchal sont unis par le mariage. De quoi avons dressé acte en présence
de Joseph Bessemans, âgé de vingt deux ans, cultivateur, frère de l'époux, domicilié
à Rurekelon, d'Alphonse Bessemans, âgé de vingt deux ans, maréchal (ferment)
frère de l'époux, domicilié à Rurekelon, de Gustave Marchal, âgé de vingt ans, ans journalier, frère de l'épouse, domicilié à Honguande et de Henri Marchal
âgé de vingt ans, cultivateur, oncle de l'épouse, domicilié à Honguande. Les
époux, le père de l'époux et les témoins ont signé avec nous après lecture faite
du présent acte la mère de l'épouse ont déclaré ne savoir écrire ni signer et ont
été littrés. Hubert Bessemans et Bessemans Le maréchal
Stéphonie Marchal Joseph Bessemans
Alphonse Bessemans Alphonse

HUWELIJKSAKTE

Rond de eeuwwisseling hield het pachthof Coenegras op te bestaan. Toen vond Bessemans werk op de Brouwerij van Hubert Tomsin. Later ging hij nochtans werken bij een wijnsteker Goidts.

In 1912 besloot Bare om zelf te gaan boeren, maar bleef tussendoor bij Goidts werken als deze op hem beroep deed. Op zijn klein erf begon hij, als bijverdienste bijen te kweken en behaalde verschillende diploma's. Hij werd overigens voorzitter van de Bond der Bijenkwekers. Het hoogste aantal korven overtrof de twintig, wijl in de recordjaren de voortbrenging meer dan 200kg. honing bedroeg. Het bijen kweken was zijn hobby en hij bleef het doen tot zijn laatste levensjaren, geholpen door zijn jongste zoon Henri, die ongehuwd was en bij zijn vader inwoonde.

Zijn vrouw Stefanie was reeds van 3 maart 1928 overleden en Bare had besloten geen andere vrouw onder zijn dak te nemen. Tot zijn laatste dagen las hij ook het dagblad, en zonder bril. Hij dronk regelmatig zijn borrel, het beste middel om honderd jaar te worden, beweerde hij, maar at gematigd, met produkten van eigen gewin.

Voor zijn honderd jaar was Bessemans nog een flinke, grote man, die goed rechtop ging. Buiten een weinig hardhorigheid, verkeerde Bare in goede gezondheid. Hij rooide nog aardappelen en hield dagelijks een oogje in 't zeil bij zijn bijenkorven.

Deze biografie opgemaakt door H. Van Nerum, werd overgemaakt aan het Feestcomité van Klein Overlaar, die besloten had hun gebuur op luisterrijke wijze te vieren. Het comité richtte zich tot het gemeentebestuur van Hoegaarden, dat zijn financiële medewerking verleende, en alle verenigingen uit het dorp opriep om deel te nemen aan de feeststoet, waarin zij elk een fase uit het leven van Bessemans uitbeelden. Om nog van het goede weder te kunnen genieten werd de viering van de eeuweling een paar maanden vervroegd. Bare had de organisatoren gerust gesteld, dat hij nog veel langer dan twee maanden zou leven.

Op 15 augustus 1964 ging dan de grote feestviering door. De stoet vertrok te Overlaar om 14 uur en ging langs de Beek, de Tiensestraat, de Doelstraat en de A. Putzeysstraat naar de Grote Plaats. Daar werd in de parochiekerk van St. Gorgonius om 15.30 uur een plechtig Te Deum gehouden, gevolgd door een ontvangst op het gemeentehuis. Om 16.30 uur ging de feeststoet verder langs de Dotremontstraat, Loriesstraat, Gasthuisstraat, Doelstraat, Kalverstraat, K. Astridlaan, Doelstraat, E. Ourystraat, Vroente terug naar Klein Overlaar.

De stoet "Bessemansstoet" genaamd, omvatte niet minder dan 30 groepen en praalwagens.

Rond de eeuwwisseling hield het pachthof Coenegras op te bestaan. Toen vond Bessemans werk op de Brouwerij van Hubert Tomsin. Later ging hij nochtans werken bij een wijnsteker Goidts.

In 1912 besloot Bare om zelf te gaan boeren, maar bleef tussendoor bij Goidts werken als deze op hem beroep deed. Op zijn klein erf begon hij, als bijverdienste bijen te kweken en behaalde verschillende diploma's. Hij werd overigens voorzitter van de Bond der Bijenkwekers. Het hoogste aantal korven overtrof de twintig, wijl in de recordjaren de voortbrenging meer dan 200kg. honing bedroeg. Het bijen kweken was zijn hobby en hij bleef het doen tot zijn laatste levensjaren, geholpen door zijn jongste zoon Henri, die ongehuwd was en bij zijn vader inwoonde.

Zijn vrouw Stefanie was reeds van 3 maart 1928 overleden en Bare had besloten geen andere vrouw onder zijn dak te nemen. Tot zijn laatste dagen las hij ook het dagblad, en zonder bril. Hij dronk regelmatig zijn borrel, het beste middel om honderd jaar te worden, beweerde hij, maar at gematigd, met produkten van eigen gewin.

Voor zijn honderd jaar was Bessemans nog een flinke, grote man, die goed rechtop ging. Buiten een weinig hardhorigheid, verkeerde Bare in goede gezondheid. Hij rooide nog aardappelen en hield dagelijks een oogje in 't zeil bij zijn bijenkorven.

Deze biografie opgemaakt door H. Van Nerum, werd overgemaakt aan het Feestcomité van Klein Overlaar, die besloten had hun gebuur op luisterrijke wijze te vieren. Het comité richtte zich tot het gemeentebestuur van Hoegaarden, dat zijn financiële medewerking verleende, en alle verenigingen uit het dorp opriep om deel te nemen aan de feeststoet, waarin zij elk een fase uit het leven van Bessemans uitbeelden.

Om nog van het goede weder te kunnen genieten werd de viering van de eeuweling een paar maanden vervroegd. Bare had de organisatoren gerust gesteld, dat hij nog veel langer dan twee maanden zou leven.

Op 15 augustus 1964 ging dan de grote feestviering door. De stoet vertrok te Overlaar om 14 uur en ging langs de Beek, de Tiensestraat, de Doelstraat en de A. Putzeysstraat naar de Grote Plaats. Daar werd in de parochiekerk van St. Gorgonius om 15.30 uur een plechtig Te Deum gehouden, gevolgd door een ontvangst op het gemeentehuis. Om 16.30 uur ging de feeststoet verder langs de Dotremontstraat, Loriesstraat, Gasthuisstraat, Doelstraat, Kalverstraat, K. Astridlaan, Doelstraat, E. Ourystraat, Vroente terug naar Klein Overlaar.

De stoet "Bessemansstoet" genaamd, omvatte niet minder dan 30 groepen en praalwagens.

- 1 - Geopend door de gemeentelijke politie in hun opperbest uniform.
- 2 - Leve de Eeuweling
Een omlijst portret geschilderd door de dorpsgenoot Alfred Bertrand en door de geburen van Klein Overlaar, aan Hubert Bessemans geschonken. In de linkerbovenhoek prijkte het wapenschild van Runkelen met het jaartal 1864 en in de rechterbovenhoek, dat van Hoegaarden 1964.
- 3 - Vlag en wapenschild van Hoegaarden
Het gemeentepersoneel in blauwe kiel met pet en rode halsdoek, droeg het gemeentewapen, gevolgd door het Belgisch- en Hoegaards vaandel.
- 4 - Alle gehuchten vierten mee
De gemeentescholen beeldden de verschillende Hoegaardse gehuchten uit. Een meisje en een jongen droegen telkens een spandoek met gepaste figuren en teksten :
 - Hoegaarden : de St. Gorgoniuskerk met de woorden : "Gans eensgezind met 't eerbetoon aan zijn honderdjarige zoon" ;
 - Overlaar : 't kerkje van St. Lambertus : "Hier haalde hij zijn honderd jaar, daarop lang leve onze Bare" ;
 - Rommersom : 't Sint Servaaskapelleke : "Het kleinste onder de gehuchten, wil niettemin zijn vreugde luchten" ;
 - Nerm : de kapel met als tekst : "Van kronkelend beekje 't mooie dal, voelt zich gelukkig met 't geval" ;
 - Houtem : de Marollekapel : "Hoe hoog ook zijn top verheven, wil met de feesteling medeleven" ;
 - Hoksem : de kerk van St. Jan Evangelist met de woorden : "Wel een heel eind ver van 't dorp gelegen, daarom niet minder hem genegen".
- 5 - Koninklijke Harmonie "Les Mélomanes de la Grande-Ghete
Met vaandel op kop stapte de harmonie op, met Burgemeester Hettich en het gemeentebestuur op kop.
- 6 - De eerste bewoners van Hoegaarden
Jong Davidsfonds stelde de Oude Belgen voor, die de eerste bewoners waren van Ville Hugardis.
Gekleed in dierenvellen uit die tijd, met lange witte haren en baarden, hadden zij ook een praalwagen gebouwd, waarop een hut stond gebouwd aan de boord van de Gete. In de hut zat een Oude Belg met zijn gezin, terwijl een druïdepriester zijn zegen gaf.
- 7 - Gravin Alpaïdis, stichteres van Hoegaarden
Voorgesteld door de Chiromeisjes en K.A.V., met praalwagen.
Prachtig had de Gravin plaats genomen op haar troon, omringd door twee dienstmeisjes en twee lakeien. De Kanunniken van 't kapittel vergezelden haar.
- 8 - De oude Regentieraad
De praalwagen van Saturnus, verbeelde de toenmalige gemeenteraad, met Meier, Griffier en schepenen, allen in 18e eeuwse klederdracht. Zij waren gezeten rond de Raadstafel, achter een stoep Hoegaards bier, bezig met beslissingen te nemen.

- 9 - De boerenbevolking van Hoegaarden
Op een praalwagen van de boerengilde, waren de mannen aan het dorsen en strosnijden, wijl drie boerinnetjes toekeken.
- 10 - De vermaarde brouwerij uit Hoegaarden
Voorgesteld door de veloclub "Het snelle wiel" met praalwagen vol bier-vaten en brouwerszonen, lustig drinkend en roerend in de brouwketel.
- 11 - De oude dorpsschool
Een praalwagen, die een oude schoolklas verbeelde, verwezenlijkt door de Vrije Jongensschool.
- 12 - Delegaties en Maatschappijen
De afgevaardigden van de diverse maatschappijen en instellingen met hun vaandels.

En dan kwam het tweede gedeelte van de feeststoet, waarin het leven van "Bare" werd uitgebeeld.

- 13 - Spandoek
Met de jaartallen 1864 en 1964 - De eeuw van Bessemans.
- 14 - Bessemans geboren te Runkelen (1864)
De gemeenteschool stelde vader en moeder Bessemans voor en hielden de kleine "Bare" in de armen, omringd door jongens en meisjes in klederdracht uit de helft van de 19e eeuw.
- 15 - H. Bessemans hield haagschool (1874)
Een praalwagen van Help U Zelve, met een schoolmeester, die tevergeefs op Bare wacht, maar de bengel verstopt zich achter een haag.
- 16 - H. Bessemans, koster in het Seminarie van St. Truiden (1880)
Tot zijn 19e jaar (1883) was hij koster in het Seminarie. Op een praalwagen van de Chirojongens, speelt Bare in koster gekleed, het orgel en is omringd door twee misdienaars.
- 17 - Bessemans naar de loting (1884)
De Lustige Struivers, stelden een groep lotelingen voor, gekleed met versierde hoeden en voorafgegaan door een harmonikaspeler.
- 18 - Bessemans wordt gekeurd
Uitgebeeld door de supportersclub van S.C. Hoegaarden.
Eerst een afvaardiging voetballers met de voorzitter. Dan een praalwagen, de loting voorstellend een trommel. Bare trekt zich er in met het nummer 156, maar wordt afgekeurd tijdens een medisch onderzoek, omdat hij te klein was.
- 19 - Bessemans, knecht bij de Graaf van Duras (1885)
Praalwagen met Bare als knecht in dienst van de Graaf. Uitvoering door de oudleerlingenbond van de Vrije Jongensschool.
- 20 - Bessemans komt naar Hoegaarden
Eenzaam in blauwe kiel en pet, zijn pijpje rokend en met een knapzak aan een stok, komt Bare te voet naar Hoegaarden. Uitgebeeld door K.W.B.

[illegible]

De voorlezing dezer akte, in dubbel opgesteld, ontvancgen te hebben, allem de vermaanten met
een ydelend.

Journal Section

Gettysburg

Verschillende
VERZENDINGEN
en
AANTEKENINGEN

Hubert Bessemans in de erewagen tijdens de feeststoet

- 21 - Zijn werkgevers
Jonkheid van Nerm stelt de werkgevers van Bessemans voor, Collart, Coenegras, Tomsin en Goidts.
- 22 - Bare vrijt op het Smisveld (1890)
Jeugdkring Juventus had de eer het verliefde paar Bare en Stefanie voor te stellen in klederdracht uit hun tijd.
- 23 - Bessemans treedt in het huwelijk (1892)
Een plechtige huwelijksstoet met getuigen en gevolg, was het werk van "Hulp en Bijstand".
- 24 - Koninklijke Harmonie "De Vrije Muziek liefhebbers"
Met vaandel op kop, stapte het bestuur en de uitvoerders van de Harmonie in de stoet op.
- 25 - Bessemans, landbouwer te Hoegaarden
De Gelden Lelie (Familiegilde Van Nerum) had een praalwagen gebouwd, een boerenkar terugkerend uit het veld, bezet door boerenkinderen met hun strohoeden en geleid door Bare.
- 26 - Bare werkt tussendoor in de wijntrekkerij Goidts
De praalwagen van de St. Jozefsgilde, stelde Bessemans voor werkend in de wijnstokerij, omringd door werkvolk.
- 27 - H. Bessemans, 75 jaar bijenhouder
Een wagen, gerealiseerd door de geburen van Bare uit Klein Overlaar, beladen met bijenkorven en omgeven door meisjes uit het Klooster, die de bietjes verbeeldde.
- 28 - Feestcomité van Klein Overlaar
Daarop volgden de inrichters van de stoet, aan wie alle eer toekwam, Voorzitter Eug. Meddaerts, Secretaris Schatbewaarder Fernand Hermans, organisatoren Gasia Georges en P. Fourie, Commissarissen, Em. Dotremont, François Vital, Oscar Paclet, Rob Boesmans, Jean Swellen, Em. Matthijssens, Hub. Kostermans, e.a.
- 29 - De sympathieke Hubert Bessemans
Een erewagen waarin de honderdjarige Bare had plaats genomen en vriendelijk het volk toewuifde.
- 30 - De ganse familie Bessemans
De feeststoet werd besloten met de familieleden van Bare.

In de avond rond 20 uur werd te Klein Overlaar een reuze Bruegelkermis gehouden met muziek, feest en biertenten en mosselen in de Mosselstraat. Om 22 uur werd die prachtige dag besloten met een groot vuurwerk ter ere van Bare. Nooit is er in het nauw straatje van Klein Overlaar, waar Bessemans woonde, zoveel belangstelling en volk te zien geweest dan op half oogst van het jaar 1964.

En 's anderdaags ging Bare opnieuw een oogje in 't zeil houden bij zijn bijenkorven. Hij leefde nog 1 jaar en 5 maanden en stierf op 22 maart 1966. Het was zijn schoonzoon Pierre Vanmol die de aangifte deed.

SCHRIKBEVIND

TE

HOEGAARDEN

34. "MARIAGE DE RAISON" (20 maart 1800)

=====

(zie Familieschoon nr. 142 van 1981 bíz. 1496)

In mei 1799 was Bernard de Hennin, molenaar op de molen van Steenberghen (Grote Molen aan de Brug) en man van Françoise Van Nerum (dochter van Brouwer Jacobus Van Nerum) gestorven. Zijn mooie 28-jarige weduwe kwam met haar driejarig dochttertje terug in het ouderlijk huis in de Nieuwstraat wonen (verdwenen herenhuis Evrard). Daar ontving zij vaak het bezoek van haar rechtstreekse kozijn, de 22-jarige Jean Baptist Van Autgaerden (oudste zoon van de Kanton-Commissaris).

Hij was een knappe jonge man, 5 voet en 5 duim groot, blonde haren, blauwe ogen, middelmatig voorhoofd, neus in verhouding, middelmatige mond, korte kin (kenmerk van zijn geslacht) en gevuld aangezicht (SGL/Hoeg. reg. 4244 nr. 135).

Jean Baptist Van Autgaerden, de jonge, had zich snel weten op te werken, dank zij het Nieuw Regiem.

In 1796 toen zijn vader 1ste Nationaal Agent en Kanton-Commissaris was van de Uitvoerende Macht, werd hij diens privaat-schrijver.

Twee jaar later vervulde hij de functie van griffier bij de Vrederechter van het Kanton en klom in oktober 1799 tot gemeentesecretaris op.

Voor niemand was het een geheim, dat deze man het nog ver zou brengen. Notaris Van Autgaerden had overigens aan zijn schoonbroeder Jacobus Van Nerum toevertrouwd, dat hij er wel zou voor zorgen, dat zijn zoon hem eens in zijn hoge funtie zou opvolgen. Maar dat was in geen dovemans oren gevallen en Jacobus Van Nerum, die de intieme betrekkingen van zijn dochter met de zoon van Van Autgaerden had opgemerkt, beraamde dadelijk een plan en wakkerde de stille idylle aan.

Françoise was goed met haar kozijn aangespannen en deelde zelfs in vele oogpunten zijn ideeën, zodat de idylle vaste vormen kreeg, die wel eens naar een huwelijk konden leiden. Van Nerum zag in deze eventuele verbin-tenis niet alleenlijk twee fortuinen die bij elkaar zouden gevoegd worden, maar ook het niet te versmaden feit, dat de zoon van Van Autgaerden, die reeds zijn neef was, ook zijn zwager zou kunnen worden en uit dien hoofde bij de V Geslachten zou opgenomen worden. Eenmaal zover zou Van Nerum zijn invloed wel op zijn schoonzoon laten gelden ; waardoor de oude Schepenfamilies via dit huwelijk, opnieuw het overwicht in de Hoegaardse politiekvoering zouden kunnen verwerven.

Françoise Van Nerum, door haar vader gesteund en begrepen, spande haar netten om Jean Baptist te winnen. Ook Dr. Henri Van Nerum, voorzitter van de "Ware Vrienden", noemde de berekening een "wyse gedagte", want zijn plan voor "la reprise du pouvoir" zou er aanzienlijk door gediend worden.

Doch er waren ook tegenkantingen.

Notaris Van Autgaerden, die eveneens de idylle had opgemerkt, verzette zich aanvankelijk tegen de verbintenis, om rede van het dichte bloedverwantschap, het verschil in ouderdom en de staat van weduwe van Françoise Van Nerum. Bovendien koesterde hij heimelijk de vrees, dat zijn zoon te fel onder invloed zou geraken van de Geslachten en dat hij zijn principes zou prijs geven en besmet worden door de conservatieve opvattingen van de oude Schepenfamilies, want ondanks alles had Van Autgaerden nog steeds de republikeinse worm in het bloed.

En ook in de "Raad van Drie" was er verzet gerezen tegen het berekend huwelijksplan. Ex-griffier Sweerts beoordeelde het als "illicite et dégénéré", dat een dochter uit de notabele families zich zou binden met de zoon van een Jacobijn, die diezelfde families had ten val gebracht. Ex-Kapucijn Sweerts op zijn beurt noemde het "une erreur monstrueuse". Dr. H. Van Nerum trachtte hem wel te overtuigen, dat het huwelijk de zaak van de Triniteyt zou dienen en haar vruchten afwerpen, maar hij werd in het ongelijk gesteld en als huwelijksmakelaar bestempeld, zodat er tussen de Raad van Drie en Dr. Van Nerum een koude intrad, die zelfs door Dorothee Van Nerum (zuster van de dokter en vrouw van ex-griffier Sweerts) niet kon verholpen worden. Haar tussenkomst was tevergeefs.

Doch de huwelijksvooruitzichten waren onderwijl reeds zover gevorderd, dat geen enkele kracht ter wereld, nog de zinnen der liefde kon bedwingen, waarin Françoise de grootste rol speelde, door berekening en liefde aan elkaar te koppelen.

In februari 1800 (dus acht maanden na de dood van haar eerste echtgenoot) was Françoise zwanger geworden en op 20 maart traden zij, met of tegen zin, zonder speciale dispensatie (de Godsdienst lag immers nog aan banden) in het huwelijk voor de Wet, later in 1804 kerkelijk geregulariseerd door Deken Sweerts (hun kind Philippe kwam ter wereld op 2 november 1800 en werd de grootvader van Alice Van Autgaerden, getrouwd met Marain Evrard).

Vader Van Autgaerden, eindelijk instemmend, had er nochtans aan gehouden dat het een huwelijk "suivant le nouveau style" zou worden en Jacobus Van Nerum ging akkoord. Het jonge paar begaf zich naar de "Mairie" ('t Nieuwhuys), waar de plechtigheid doorging. De voorzitter van de Municipale Raad, Henri Lowet verbond hen in de echt, in het bijzijn van de getuigen :

- Jacques Minsart, Municipaal Agent uit Opheylissem
- Jacques Gregoire Gilsoul, Adjunct Meier uit Outgaerden
- Frederic Claes, Municipaal Agent uit Goetsenhoven
- Jean Henri Dewaelheyns, Municipaal Agent uit Hoegaarden en schoonbroeder van de bruid (zie Familieschoon nr. 48 van 1964).

Het geleek wel op een Kantonaal huwelijk en die dag hing aan 't Nieuw-huys de Franse vlag uit, want het was de zoon van de "Citoyen Commissaire" die trouwde. De ganse Municipale- en Kantonale Raad en nog vele andere genodigden waren tegenwoordig, tot zelfs de Onder-Prefect van het Dyle Departement.

Notaris Van Autgaerden bestempelde die dag, "un jour heureux et très fertile" en in zijn toespraak noemde hij zijn zoon "futur Commissaire du Canton d'Hougaerde".

Besefte hij toen wel de draagwijdte van zijn woorden, want het berekend huwelijk van zijn zoon, zou later de ganse politiekvoering te Hoegaarden bepalen.

De crisis, die ingevolge het huwelijk, in de rangen van de Triniteyt was ontstaan, zou de samenzwering in zekere maten verlammen.

Servais Coenegras moest al zijn diplomatie aanwenden, om de zaak tot geen openbare breuk te laten komen, wjl door bemiddeling van Dorothee Van Nerum een conflict met zware gevolgen kon vermeden worden (un conflit aux conséquences incalculables), zonder meer bekende bijzonderheden.

Maar er bleef ondanks alles een vete bestaan ten opzichte van het huwelijk, waarover ex-Kapucijn Sweerts zelfs een banvloek had uitgesproken, en als "un calcul diabolique" had betiteld.

Men diende te wachten tot in de helft van het jaar 1800, toen Deken Sweerts uit Dion-le-Val terugkeerde en opnieuw zijn plaats in de Raad van Drie innam wjl ex-Kapucijn Sweerts zijn discipel werd.

Deken Sweerts gelukte erin de verzoening gedeeltelijk te bewerken en het voortbestaan van de Triniteyt te redden.

Deken Sweerts die op gebied van doorzicht niet moest onderdoen voor een Talleyrand, had de listige berekening dadelijk begrepen en noemde het huwelijk "une ruse purgative pour séduire le diable".

Deken Sweerts had in elk geval de Conspiratie van verval en verraad gered en alleen de tijd zou uitwijzen wie in de zaak van de berekening zou gelijk hebben.

35. EINDE VAN DE BESLOTEN TIJD (6 februari 1804)

=====

Notaris Van Autgaerden had maar al te best begrepen dat de woelige tijd van het Directoire voorbij was en zich nu aan de normen van het Consulaat moest aanpassen, zo hij zichzelf wilde blijven.

Hij had overigens zijn doel grotendeels bereikt, namelijk, het Oud Regiem omvergeworpen, zich op zijn vijanden gewroken, de hoogste functie veroverd en zijn bezittingen aanzienlijk verrijkt. Er bleef hem nog een enkele betrachting in zijn leven, en dat was zijn opvolging verzekeren. Daarop besloot hij om vanaf nu zijn zoon op te leiden, opdat deze hem eens te Hoegaarden zou kunnen opvolgen en vervangen, teneinde te beletten dat de Schepenfamilies opnieuw zouden opduiken en weer hun oude praktijken invoeren want ondanks alles was Van Autgaerden, Van Autgaerden gebleven.

Op 4 februari 1801 liet hij Vrederechter Putzeys in cumul tot gemeente-secretaris benoemen, ter vervanging van zijn zoon die tot Maire-Adjoint opklom en die hij overal meetroonde, om hem in verbinding te stellen met de overheid en in de bestuurszaken in te wijden, ter vervolmaking van zijn politieke vorming.

Op 21 april kondigde Napoleon de algemene amnestiewet af, waardoor de opgezochte priesters en Brigands (niet verwarren met de Conscripts van de Bloedwet) vrij kwamen. Maar velen geloofden er aanvankelijk niet in en bleven nog een tijd verscholen zoals Deken Sweerts.

En dan, op 15 juli 1801 sloot Napoleon een Concordaat met Paus Pius VII, waardoor de vrede met de kerk werd getekend en een versoepeling van de Godsdienst met zich bracht. De Erediensten werden hersteld en de kruisen, heiligbeelden en andere verboden tekens, kwamen terug tevoorschijn.

Maar dat was nog niet het geval te Hoegaarden. Daar had Van Autgaerden plechtig uitgeroepen "Zolang Sweerts (Deken) zijn ruiten zelf niet komt inzetten (m.a.w. zijn kerk herstellen), blijft alles zoals het is".

Hij beweerde er niets tegen te hebben dat Sweerts uit zijn schuilplaats zou komen, maar de Conspiratie had hem aangeraden zich nog een tijdje schuil te houden, want ondanks de Amnestiewet kon men nooit weten wat Van Autgaerden zinnens was. Zij wantrouwden hem.

En dat is de oorzaak, waarom te Hoegaarden de Besloten Tijd bleef duren.

Op 15 september 1801 was betreffende het gesloten blijven van de kerk, een hevige ruzie ontstaan tussen Jean Christiaens uit Rommersom (36 jaar oud en man van Gertrude Geenis) en de 50-jarige Jan Damsin. Deze laatste trok aan het zeel van Van Autgaerden en werd door Christiaens de schedel gekloven.

Vrederechter Putzeys en de Officier van Gezondheid stelden de dood vast en boorden de schedel open om zich te vergewissen. Christiaens werd tot 20 jaar "Ijzers" veroordeeld.

In 1801 moest ook tot een nieuwe volkstelling worden overgegaan. Het was geleden sedert 1796, lijst die toen door de Nieuwe Bewindsploeg betrekkelijk goed was opgesteld. Maar deze van 1801 was nog erger, effenaf onbetrouwbaar. Was Van Autgaerden weer bedrogen geworden ?

Om nu aan de overheid van het Dyle Departement toch zijn goede bedoelingen inzake het heropenstellen van de kerk te tonen, liet Van Autgaerden op 25 januari 1802 de lijst opmaken van de kerken en kapellen uit Hoegaarden met hun aantal gelovigen, die er toe behoorden, St. Gorgonius 1.600, Houtem 200, Hoxem 400, Sluizen 50 (de kerk en kapel van Overlaar, Bost en Rommersom lagen niet onder zijn bevoegdheid).

Hij voegde er in zijn rapport echter aan toe, dat zij allen eerst grote en grondige herstellingen nodig hadden, alvorens ze terug kunnen opgesteld worden, zulks om de ongevallen van instortingen te vermijden. Vermits er geen geld was om de herstellingen uit te voeren, bleven kerk en kapellen voorlopig dicht. De mensen gingen verder met blinde missen bij te wonen, waar Sweerts van in een aanpalende plaats de eredienst voorlas.

Op 8 april 1802 werd bij hogere beslissing de "eed van haat" (tegen de Koning en de geestelijkheid) vervangen door de "belofte van trouw" (aan de Republiek). Deze moest door de priesters die amnestie hadden bekomen uitgesproken worden om terug hun officie te krijgen en betaald te worden. Maar bovendien moesten zij ook de nieuwe ingestelde Keizerlijke Kathechismus verkondigen, die de oude verving.

Maar ook deze belofte weigerde Deken Sweerts af te leggen en wilde van geen amnestie weten. Hij twijfelde aan de oprechtheid van de Consul, die wel de Godsdienst terug had toegelaten, maar hem tevens nauw liet bewaken.

Evenwel was er in 1802 geen sprake meer in de Hoegaardse administratie van "Egalité, Fraternité, Liberté", noch van "Une et indivisible", zodat er toch verandering was ingetreden.

En op 4 juni 1802 sloeg te Hoegaarden voor de Municipalen de bom in. Het kanton Hoegaarden werd afgeschaft en de gemeente bij het kanton Tienen gevoegd. Dat betekende dat Van Autgaerden geen Kanton-Commissaris meer was, en dat zijn zoon het ook nooit worden zou, dat de Kantonale Raad niet meer bestond en dat Van Autgaerden nog alleen burgemeester bleef van Hoegaarden en zijn gehuchten (niet Rommersom, Bost en Overlaar, die in het jaar 1795 reeds bij vergissing van Hoegaarden waren afgescheurd). Van Autgaerden zetelde zelfs niet als afgevaardigde van Hoegaarden in de Kantonale Raad van Tienen. En ook zijn jaarwedde verminderde hierdoor aanzienlijk, hij bekam nog amper 200 fr. als Burgemeester.

Maar dat betekende ook dat Putzeys geen Vrederechter meer was, gezien Hoegaarden geen recht meer had op een Vredegerecht. Hij sloot deemoedig zijn repertorium en registers, maar kon zich toch roemen tijdens zijn ambtstermijn van 11 februari 1796 tot 4 juni 1802, niet minder dan 649 rechtspraken te hebben uitgesproken.

Voortaan moest hij zich troosten met de functie van gemeentesecretaris alleen. Het betekende een zware kloep voor de oude Sans-culotten, die hierdoor veel van hun macht en pluimen verloren. Toen Van Autgaerden deze beslissing vertaalde omdat verschillende van zijn mannen geen Frans verstonden, heerste er in 't Nieuwhuys een doodse stilte. Op deze zitting waren alleen tegenwoordig Fr. Berwouts (ondertussen Voorzitter geworden, H. Nijs, G. Vanderstraeten, D. Gentil, Guill. en Jef Schoensetters, A. Adams en secretaris Putzeys.

Op een volgende zitting van de gemeenteraad waren de Samenzweerders wel tegenwoordig en werd er voorgesteld, om een pomp op de Plaats te bouwen, met het embleem in van de 1ste Consul, ter ere van de algemene vrede die hij had gebracht. Doch de pomp kwam er niet. Heeft Van Autgaerden ooit hiertoe de aanvraag gedaan, want hij droeg Napoleon niet in het hart.

Op 15 augustus 1802 werd te Tienen de St. Germanuskerk heropend door de nieuwe Aartsbisschop van Mechelen, Mgr. Jean Armand de Roquelaure, die er de hoogmis opdroeg, waarna een grootse processie de straten doorkruiste.

Sedert lange jaren hadden de mensen zo iets niet meer bijgewoond en ook vanuit Hoegaarden was veel volk toegestroomd. Te Hoegaarden bleef de kerk echter dicht, daar Sweerts van geen getrouwheidsbelofte aan de Republiek wilde horen.

Op 14 april 1803 (24 Germinal An XI) werd er te Hoegaarden een wrede kindermoord ontdekt. Rond 11 uur was Claire Cherbois, vrouw van de handelaar Guillaume Vanmol uit Hoegaarden, ijlings in panische angst naar de Mairie gelopen, waar zij voor Notaris Van Autgaerden verklaarde, door het veld te zijn gegaan van Hoegaarden naar Schoor en tussen Houtem en de Cuype, in een zandkuil naast de weg en de grond van secretaris Trudo Hubert Putzeys, een dood kindje te hebben aangetroffen.

Van Autgaerden vergezeld van de gezondheidsofficier en chirurg Antoine Hermans en de veldwachter Bartholemeus Stryckwant, begaven zich ter plaatse en troffen er een pasgeboren meisje aan, met doorkliefd voorhoofd, ongeveer 24 uur oud, waarvan de ouders onbekend waren en de geboorte niet was aangegeven. De Maire liet door zijn wetdienaars in het ganse dorp en de gehuchten, een streng onderzoek instellen, bij alle vrouwen die de laatste dagen waren bevallen en eisten hun pas geboren wichtje te zien. Het onderzoek bracht geen resultaat op, zodat verondersteld werd dat het slachtoffertje uit een andere gemeente afkomstig was. In deze zin werd een verslag naar de overheid gestuurd. Maar Van Autgaerden kreeg de schimpnaam van "sage-homme" in tegenstelling tot "sage-femme" (vroedvrouw).

In juni 1803 werd vernomen dat de 1ste Consul een bezoek zou brengen aan het Dyle Departement en ook naar Tienen zou komen. Alle gemeenten moesten hierin hun aandeel storten, in totaal 80.000 fr. voor het inrichten van de plechtigheden ; Hoegaarden betaalde zijn deel : 425,05 fr. Op 12 juni riep Van Autgaerden de Raad samen om een gewichtige mededeling te doen. Hij kondigde aan dat hij bij het bezoek van Napoleon niet naar Tienen zou gaan, maar wel zijn zoon sturen in zijn plaats en benoemde hem vanaf dat ogenblik "Maire Provisoire". De zoon legde als dusdanig de gebruikelijke eed af en beloofde zich met hart en ziel in te spannen, om Hoegaarden op de beste wijze te dienen. Na de zitting was Notaris Van Autgaerden dadelijk naar huis gekeerd en stopte zijn rode Sans-culottenmuts voorgoed in een kast.

Toen Dr. Van Nerum aan de "Raad van Drie" de beslissing van Van Autgaerden meedeelde, noemde Sweerts het "le début de la Sageesse".

Op 31 juli 1803 kwam Napoleon naar Tienen.

G. Van Dormael, Servais Coenegras, Wed. Van Nerum (moeder van Dr. H. Van Nerum) en Wed. H. Janssens, hadden elk een paard naar Tienen moeten sturen, om ter beschikking van de 1ste Consul te worden gesteld. Zo stonden er die dag te Tienen 80 paarden te wachten, maar de Consul had ze niet nodig.

De Municipale delegatie uit Hoegaarden bestond uit de zoon Van Autgaerden, vergezeld van de ganse gemeenteraad, met uitzondering van Putzeys en Nijs. Ook vele inwoners uit het dorp waren die dag naar Tienen getogen, want iedereen wilde de Generaal zien. Alle straten waren versierd en overal hingen opschriften "Vive le Sauveur de la République" en "Vive le Premier Consul", want ondanks de doorstane periode van het Schrikbewind, was men opgetogen met het hoog bezoek.

Om 10 uur kwam aan de Leuvense Poort de staatskoets met Napoleon en zijn vrouw Joséphine de Beauharnais aan. Maire Swinnen uit Tienen hield er een klinkende toespraak en schonk aan de 1ste Consul de sleutels van de stad, terwijl Joséphine een prachtige ruiker kreeg.

Onder luidruchtige kreten "Vive le Premier Consul, vive Madame Bonaparte" trok de stoet naar de Markt, waar de Notabelen uit het ganse Kanton en de nieuwe geestelijken opgesteld stonden.

Een verzoekschrift werd hem overhandigd en dan ging het verder langs de Nieuwstraat naar de Maastrichter Poort. De klokken luidden en de beiaard speelde, wyl het kanon bulderde.

Maire Swinnen wenste aan de "Citoyen-Premier Consul" een verder goede reis en het was gedaan. De mensen hadden Napoleon gezien, terwijl de zoon Van Autgaerden in nagelaten schriften nopens het bezoek, volgende melding schreef : "Joséphine est une très belle femme, mais Napoleon je le croyait plus grand". Op wat zinspeelde hij ?

De eerste moeilijkheden die de "Maire Provisoire" op te lossen kreeg was een conflict met Overlaar. In mei reeds hadden de mannen van dit gehucht zich weerspanning getoond tegen Van Autgaerden, de jonge, inzake de bareelrechten. Zij weigerden de voorgeschreven taks te betalen en gingen zich zelfs beklagen bij de O/Prefect. Maar de zoon Van Autgaerden zou zich weten te wreken.

Hij klaagde om 27 augustus de Maire van Overlaar Guillaume Delré aan, om zonder toelating een muur rond het kerkhof te hebben gebouwd, de registers van de burgerlijke stand met valse data in te vullen, bomen op Hoegaards grondgebied te laten snoeien, verboden grondbelastingen te hebben geïnd en op elk gebied onbekwaam te zijn.

Doch nopens de bareelrechten kreeg Van Autgaerden het ook aan de stok met de inwoners uit Hoegaarden zelf. Er bestonden namelijk twee barelen : een te Groot Overlaar aan de grens van Tienen en een te Klein Overlaar aan de grens van Hoegaarden. Ze waren ingesteld om geld te slaan uit het gebruik van de grote steenweg. Het tarief om op deze baan te komen, zag er uit als volgt :

- voor 100 schapen : 1 fr. of 1 centiem per schaap
- per kalf of varken : 2,5 centiemen
- voor een koe, stier of paard : 7,5 centiemen
- voor een kar door paard getrokken : 20 centiemen
- voor een tweespan : 25 centiemen
- voor een driespan : 35 centiemen
- voor een vierspan : 1 fr.

Waren van deze bareeltaks vrijgesteld :

- boeren die naar hun veld gingen
- pachters die hun beesten naar de weide deden
- militairen en gendarmen
- notabelen in uitvoering van hun opdracht (zeer elastisch gezien)
- inwoners uit de toenmalige zelfstandige gemeente Overlaar, die over de bareel moesten (doch zij dienden wel te betalen bij hun terugkeer, hetgeen op hetzelfde neerkwam en de weerspanning had uitgelokt).

Maar de Hoegaardiërs hadden er snel iets op gevonden. Zij vermeden de barelen en de steenweg en gebruikten de veldwegen langs Rommersom, Bost en Oorbeek, terwijl zij voor het vervoer van zware vrachten, 2 tweespannen in plaats van een vierspan inzetten, zodat zij slechts de helft betaalden. De Maire-Provisoire stelde alsdan een taks van 25 cts. per paard vast en verbood de doorgang van dieren langs de binnenwegen, hetgeen bij de betrokkenen misnoegdheid verwekte.

Ook op honden werd te Hoegaarden een taks geïnd, want er liepen er te veel rond, hetgeen een gevaar voor hondenbeten opleverde. De eigenaars van meerdere honden gaven dan slechts een enkel dier aan en verklaarden dat de anderen vreemde en onbekende honden waren, die over hun erf liepen. En weer vond Van Autgaerden een onsympathieke oplossing. Hij deed de aangegeven honden muilbanden en speciaal tekenen en al de anderen doden.

En ten slotte werden de grondbelastingen op de huizen bepaald door het aantal vensters. Kleine woningen hadden één of twee vensterkens, middelmatigen twee à drie en grote huizen hadden vier en meer. Om aan deze taks te ontsnappen, metsten de mensen één of meer vensters dicht. De Maire-Provisoire was beetgenomen, maar de huizen hadden ook minder licht. Overblijfselen hiervan zijn in het dorp nog steeds te zien.

Al deze maatregelen schaadden van in den beginne reeds ten zeerste zijn populariteit.

Een andere moeilijkheid rees op met de Conscriptie en net zoals zijn vader, moest hij ook de voorschriften van de loting uitvoeren en het voorziene contingent leveren, want weinigen boden zich aan op het recruteringsdepot, wijl velen opnieuw de wouden hadden verwoest. Te Chaumont-Gistoux was het zelfs terug tot een openbaar gevecht gekomen, wijl in de bossen van Tourinnes, dienstweigeraars verschoolen lagen, die overal de Gendarmen en mobiele kolommen aanvielen.

Doch Van Autgaerden, de jonge, trachtte de gulden middenweg te zoeken voor de lotelingen. Hij schonk voldoening waar hij kon en trachtte de vrijstellingen te bekomen waar het mogelijk was. Natuurlijk ontstonden hierdoor bevooroordeelden en benadeelden, tevreden en misnoegden, maar in geen enkel geval, op een paar uitzonderingen na, kloeg de Municipale Raad onder de zoon Van Autgaerden, een dienstweigeraar aan. (Zie Alpaïdis nr. 51 art. over de Lotelingen).

Hij paste de doctrine van het minste kwaad toe.

In november 1803 werd de oude Notaris ziek, maar woonde nog een zitting bij. Daar werd besloten om 7 gemeentegronden (11 ha. 83 a. 31 ca.) te verkopen, teneinde aan Charles en Theodore d'Oultremont de Warfusée, de geleende som van 35.521 fr. te kunnen betalen, die gediend had voor de aanleg van de nieuwe steenweg naar Tienen.

Dat was de laatste openbare verschijning van de oude Jacobijn, want op 6 februari 1804, gaf hij de geest.

Op zijn sterfbed had hij nog een priester gevraagd.

Zijn zoon was naar zijn schoonvader Jacobus Van Nerum gelopen en deze spoedde zich onmiddellijk naar de schuilplaats van Deken Sweerts, die zich toen in het Pastoraal Huis zelf bevond, waar immers niemand hem zou verdenken. (la dernière cachette du Doyen Sweerts fut la maison patronale même, où personne ne croyait être -sic-).

Na beraad trok Sweerts zijn gewaad aan en vergezelde Van Nerum naar zijn aartsvijand.

Hij diende hem de laatste Sacramenten der Stervenden toe en schonk hem vergiffenis (Notre Doyen pardonna le Maire pour tous le mal qu'il lui avait fait).

Het gebaar van Sweerts, die zichzelf vanaf toen terug tussen het volk vertoonde, deed te Hoegaarden een ganse ommekeer ontstaan.

De volgende dag reeds opende de Maire Provisoire de St. Gorgoniuskerk en liet deze grondig opkuisen. Meteen waren alle veten vergeven en vergeten. De oude Conspiratie had haar taak bereikt.

Nochtans op de dag van de begrafenis, moest het lijk voorbij de woonst van ex-griffier Sweerts op de Houtmarkt, die 's morgens alle vensters en luiken had laten sluiten. Toen het stoffelijk overschot de kerk werd binnengedragen (Not. Van Autgaerden was de eerste die terug in St. Gorgonius zijn lijkdienst kreeg), bleef Sweerts een tijdje stil, maakte vervolgens een kruis en sprak "het varken is dood, dat God hem de eeuwige rust schenke".

De Besloten Tijd was te Hoegaarden ten einde. Hij had er twee jaren langer geduurd dan elders.

Een woelige periode werd afgesloten en was voorbij.

Tijdens de lijkrede op het oude kerkhof sprak Fr. Berwouts volgende woorden uit : "Le Défunt a rendu des grands devoirs (lees services) à cette commune qu'il repose maintenant en paix".

Na de plechtige lijkdienst werden nog acht andere missen voor zijn Ziele-rust gecelebreerd.